

REAKTÖR İÇEREN NÜKLEER TESİSLER İÇİN NÜKLEER EMNİYET PLANI İÇERİĞİ

Bu doküman, 11/6/2024 tarihli ve 32573 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Nükleer Tesislerin ve Nükleer Maddelerin Emniyetine İlişkin Yönetmelik kapsamında yetkilendirilen kişi tarafından hazırlanarak Kuruma sunulması gereken Reaktör İçeren Nükleer Tesisler İçin Nükleer Emniyet Planının içeriğine ilişkin hususları kapsamaktadır.

Temmuz 2024

Sürüm 1

Emniyet ve Güvence Dairesi Başkanlığı

Nükleer Düzenleme Kurumu

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	1
2. TESİSE İLİŞKİN BİLGİLER.....	1
3. TEMEL İLKELER VE POLİTİKALAR	1
3.1 Yönetim Sistemi.....	1
3.2 Emniyet Kültürü.....	1
3.3 Kalite Yönetimi.....	1
3.4 Güvenilirlik Teyidi Programı.....	2
3.5 Sürdürülebilirlik Programı	2
3.6 Bilgi Güvenliği	2
3.7 Siber Güvenlik	2
4. EMNİYET ORGANİZASYONU	2
4.1 Emniyet Organizasyonu Yapısı.....	2
4.2 Emniyet Yönetimi ve Sorumlulukların Dağılımı.....	2
4.3 Tesisin Emniyet Personelinin Yeterliliği	2
4.4 Emniyet Görevlilerinin Eğitimi.....	2
5. FİZİKSEL KORUMA SİSTEMİ.....	2
5.1 Fiziksel Koruma Sisteminin Amaçları.....	2
5.2 Hedefin Tanımlanması.....	3
5.3 Tehdidin Tanımlanması.....	3
5.4 Fiziksel Koruma Sisteminin Ayrıntıları	3
5.4.1 İnşaatı devam eden ünitelerde alınan emniyet önlemleri	3
5.5 İç Tehdidi Azaltmaya Yönelik Önlemler	3
5.6. Nükleer Maddenin Taşınması	4
5.7 Fiziksel Koruma Sisteminin Test Edilmesi, Değerlendirilmesi ve Bakımı	4
5.7.1 Telafi edici önlemler	4
6. MÜDAHALE	4
6.1 Organizasyon ve Sorumluluklar	4
6.2 Saha İçi ve Dışı Emniyet Görevlileri.....	4
6.2.1 Özel güvenlik görevlileri	4
6.2.2 Kolluk kuvvetleri	4
6.2.3 Merkezi alarm istasyonu personeli	4
6.3 Emniyet Müdahale Planı	4
7. UYGULAMA PROSEDÜRLERİ	5
7.1 Uygulama Prosedürleri.....	5

7.2 Nükleer Emniyet Planının Gözden Geçirilmesi, Değerlendirilmesi, Denetlenmesi ve Güncellenmesi	5
7.3 Bildirimler ve Raporlama Prosedürleri	5
8. EKLER	5
9. REFERANSLAR	5

1. GİRİŞ

Nükleer tesise, tesiste gerçekleştirilen faaliyetlere, nükleer emniyet planının dayanağına, amacına ve içeriğine ilişkin genel bilgiler verilir.

Yetkilendirilen kişinin adı ve adresi ile gerektiğinde plan hakkında iletişime geçilebilecek kişilere ait telefon ve faks numaraları ile e-posta adresleri de bu bölümde yer alır.

2. TESİSE İLİŞKİN BİLGİLER

Nükleer tesisin temel binalarını ve faaliyetlerini tanımlamak amacıyla; tesise ilişkin harita, diyagram ve uydu görüntüleri sunulur. Haritalar araziye, ulaşım yollarını, yakındaki yerleşim yerlerini veya tehlikeli madde tesislerini ve müdahale faaliyetlerini etkileyebilecek diğer alanları ve saha dışında bulunan kolluk kuvvetlerinin müdahale edebileceği ana ve alternatif yolları gösterir. Tesisin elektrik, su tesisatı ile çevre aydınlatma sistemleri hakkında genel bilgiler verilir.

Tesiste kullanılacak, bulundurulacak veya depolanacak nükleer ve diğer radyoaktif maddelerin yerleri ve sınıfları hakkında bilgiler verilir. Ayrıca tesisin emniyet alanları harita, diyagram ve krokilerle gösterilir.

3. TEMEL İLKELER VE POLİTİKALAR

3.1 Yönetim Sistemi

Emniyet hedeflerine ulaşabilmek ve emniyeti geliştirmek üzere yönetim sistemi;

- Emniyet politika, amaç ve hedeflerini,
- Tesisin organizasyon ve faaliyetlerinin yönetimine ilişkin düzenlemeler ile emniyet gereklerinin karşılandığını ortaya koyan planlı ve sistematik eylemlerin tanımını,
- Karar alınırken emniyetin dikkate alınmasını ve emniyetten ödün verilmemesini garanti altına alan önlemler ile karar alma sürecinde oluşabilecek uyuşmazlıkların çözüm yöntemlerini,
- Organizasyon içerisindeki yapıyı, süreçleri, sorumlulukları, yetkileri ve arayüzleri,
- Tedarikçiler ve diğer kurum ve kuruluşlarla oluşturulacak olan arayüzleri,
- Emniyete etkisi olabilecek organizasyonel değişiklikler de dâhil olmak üzere her türlü değişikliğin belirlenmesi, emniyet açısından değerlendirilmesi ve yönetilmesine yönelik mekanizmaları,
- Emniyete ilişkin önemli kararlar verilmeden önce bağımsız değerlendirme yapılmasını sağlayacak düzenlemeleri ve değerlendirmeyi yapacak personelin yetkinlik ve yeterliliğini belirleyen ölçütleri,
- Faaliyetlerle ilgili emniyeti etkileyebilecek risklerin tanımlanması, değerlendirilmesi, yönetilmesi ve zamanında önlem alınmasına ilişkin düzenlemeleri,

içerir.

3.2 Emniyet Kültürü

Emniyet kültürünün tesis yönetimi ve personeli, özel güvenlik görevlileri, kolluk kuvvetleri ve tedarikçiler tarafından benimsenmesine ve geliştirilmesine yönelik politika ve faaliyetler ile bunlara yönelik kullanılacak araçlar ve fiziki imkânlar belirtilir.

3.3 Kalite Yönetimi

Fiziksel koruma sisteminin, tasarıma esas tehdiye karşı etkin olabilecek şekilde tasarlanmasını, işletilmesini ve sürdürülmesini sağlayacak kalite yönetim politikası ve programı açıklanır. Bu bağlamda, tesis yönetimince belirlenen kalite hedeflerinin tesis personeline iletilmesi amacıyla prosedürlerin oluşturulması, emniyetle ilgili idari ve teknik tüm faaliyetlerin düzenli olarak gözden geçirilmesi, fiziksel koruma sistemindeki eksikliklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi, düzeltici ve önleyici eylem planlarının oluşturulması ile düzeltici ve önleyici eylemlerin izlenmesine yönelik yönetim programlarının geliştirilmesi sağlanır.

3.4 Güvenilirlik Teyidi Programı

Emniyet alanlarına ve gizlilik dereceli bilgilere erişim için nükleer tesis yönetimine, personeline ve tedarikçilerine uygulanan güvenilirlik teyidinde ilişkin ve güvenilirlik teyidinin sürdürülmesini sağlamak için uygulanan program açıklanır.

3.5 Sürdürülebilirlik Programı

Fiziksel koruma sisteminin etkinliğini sağlamak ve sürdürülebilmek için gerekli fiziki ve teknik altyapı ile bu kapsamdaki mali ve insani kaynak yönetimini içeren sürdürülebilirlik programına ilişkin bilgiler verilir.

3.6 Bilgi Güvenliği

Güvenliği ve emniyeti zafiyete uğratabilecek gizlilik dereceli bilgilerin gizliliğinin, bütünlüğünün ve erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik alınan fiziksel önlemler tanımlanır. Bu bilgilerin bilmesi gereken ilkesine göre belirlenmiş kişilerle sınırlı tutulmasına ilişkin alınan önlemler açıklanır. Gizlilik dereceli bilginin korunmasına yönelik dereceli yaklaşım ile uygulanan önlemler, kontroller, bu bilginin alınması, yeri, muhafazası, gönderimi ve imhası ile ilgili kayıtlar verilir.

3.7 Siber Güvenlik

Nükleer santraller için; hazırlanacak olan siber güvenlik planına atıf yapılır.

Araştırma reaktörleri için; bilgisayarların ve bilgisayar tabanlı sistemlerin siber güvenliğini sağlamaya yönelik prosedürler, protokoller ve emniyet düzenlemeleri hakkında bilgi ve belgeler sağlanır.

4. EMNİYET ORGANİZASYONU

4.1 Emniyet Organizasyonu Yapısı

Tesis yönetimi, özel güvenlik görevlileri, emniyetle ilgili faaliyetlerden sorumlu diğer tesis personeli ile kolluk kuvvetleri dâhil olmak üzere tüm emniyet organizasyonu yapısı belirtilir ve tesisin emniyetinin yönetimine ilişkin sorumlulukları olan kişiler ile bu kişilerin görev ve sorumlulukları hakkında bilgiler verilir. Ayrıca bu kişilerin seçilmesi, eğitilmesi, donatılması ve yeterliliğinin değerlendirilmesi için gereklilikler belirtilir.

4.2 Emniyet Yönetimi ve Sorumlulukların Dağılımı

Emniyet organizasyonu yapısında yer alan pozisyonların ve paydaşların görev, yetki ve sorumluluklarına; birbirleri ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla iletişim ve etkileşimine, olağan durumda ve emniyet olayı gerçekleşmesi durumunda olayın tüm aşamalarında, komuta ve kontrolün hangi birimler tarafından yerine getirileceğine ilişkin bilgiler verilir. Yetkilendirilen kişi ile tedarikçiler ve diğer paydaşlar arasındaki tesisin emniyetinin sağlanmasına yönelik iş bölümü ve yazılı düzenlemeler de açıklanır.

4.3 Tesisin Emniyet Personelinin Yeterliliği

Özel güvenlik görevlilerinin ve tesisin emniyetiyle ilgili faaliyetlerden sorumlu diğer personelin işe alım sürecinde ve daha sonraki süreçlerdeki yeterlilik gerekleri (eğitim, deneyim, sağlık, güvenilirlik teyidi vb.) açıklanır.

4.4 Emniyet Görevlilerinin Eğitimi

Özel güvenlik görevlilerinin ve tesisin emniyetiyle ilgili faaliyetlerden sorumlu diğer kişilerin görevleriyle alakalı tabi olacakları eğitim programları ve kolluk kuvvetlerine yetkilendirilen kişi tarafından sağlanacak eğitim programları ile emniyete ilişkin tatbikat, plan ve programlar sunulur.

5. FİZİKSEL KORUMA SİSTEMİ

5.1 Fiziksel Koruma Sisteminin Amaçları

Fiziksel koruma sisteminin amaçları farklı hassasiyet seviyelerine göre gruplandırılmış hedefler için ayrıntılı açıklanır.

5.2 Hedefin Tanımlanması

Potansiyel hırsızlık, sabotaj, yetkisiz erişim ve diğer kötü niyetli girişimlere maruz kalabilecek hedefler dereceli yaklaşıma göre emniyet alanları altında gruplandırılmış şekilde listelenir. Bu listede; güvenlik, emniyet ve nükleer madde sayım ve kontrolü için önemli olan bilgisayar sistemleri, gizlilik dereceli bilgi ve belge içeren yerler, bilgisayarlar ve sistemler de yer alır.

5.3 Tehdidin Tanımlanması

Fiziksel koruma sisteminin tasarımına temel olan tehdit türleri, tasarıma esas tehdiide atıfta bulunularak açıklanır.

5.4 Fiziksel Koruma Sisteminin Ayrıntıları

Nükleer yakıtın sahaya gelmesinden sonraki yetkilendirme süreçlerine ait fiziksel koruma sistemi, özel güvenlik bölgesini, emniyet alanlarını ve bu alanlarda alınan emniyet önlemlerini kapsayacak şekilde harita ve krokiler kullanılarak gösterilir.

Emniyet alanlarına göre alınan tüm emniyet önlemleri asgari aşağıda verilenleri içerir:

a) Fiziksel bariyerler: Tesiste fiziksel bariyer niteliğindeki bina, tel örgü, duvar, kapı gibi bariyerler ile topoğrafik engeller bu bölümde açıklanır. Kişiler ve araçlar için kullanılan bariyerlerin yerleştirilmesi, çalıştırılması ve gözetim altında tutulmasına yönelik bilgiler de verilir.

b) Erişim kontrolü: Erişim kontrol noktalarında uygulanan personel, araç ve paket kontrolüne ve diğer uygulamalara ilişkin bilgiler verilir. Emniyet alanlarına alınması yasak eşya listesi sunulur. Erişim yetkilendirme ve erişim kontrol sistemlerinin, acil durumlarda veya acil durumlara yol açabilecek durumlarda yetkili kişilerin ve araçların hızlı giriş ve çıkışlarına nasıl imkân tanıyacağına ilişkin bilgiler verilir. Emniyet alanlarına ve fiziksel koruma ekipmanına erişimi kontrol etmek için kullanılan anahtarlara, kilitlere, kombinasyonlara, şifrelere ve ilgili cihazlara ilişkin bilgiler de sunulur.

c) Merkezi Alarm İstasyonu (MAİ): Merkezi alarm istasyonuna ve yedek alarm istasyonuna ilişkin bilgiler ayrıntılarıyla verilir. Ayrıca, MAİ'de kullanılacak alarm, iletişim ve görüntüleme sistemleri, iletişim ekipmanı ve erişim kontrol düzenlemeleri ve bu sistemleri korumak için alınan önlemler açıklanır. MAİ'de sabotaj, yetkisiz erişim ve diğer kötü niyetli girişimlere karşı alınan emniyet önlemleri ayrıntılarıyla açıklanır.

ç) İletişim: MAİ personeli, özel güvenlik görevlileri, tesis yönetimi ve kolluk kuvvetleri arasındaki iletişim imkân ve kabiliyetleri, normal ve olağanüstü durumlarda saha içi ve saha dışında bulunan müdahale güçlerinin etkili komuta ve kontrolü için iletişimin nasıl sürdürüldüğü açıklanır. Tesiste iletişimin sınırlı olduğu alanlar varsa, bu alanlar da belirtilir.

d) Tespit etme ve gözetim: Tespit etme ve gözetim sistemleri, bu sistemlerden elde edilen verilerin ve alarmların MAİ'ye ve kolluk kuvvetlerine iletilmesi ile bunların değerlendirilmesine ilişkin hususlar açıklanır. Fiziksel koruma sisteminin bütünlüğünün sağlanması da dâhil izinsiz girişlerin tespit edilmesi amacıyla sürekli olarak yapılacak inceleme, gözetim ve izleme yöntemleri belirtilir.

e) Aydınlatma: Emniyet alanlarında olağan ve olağanüstü durumlarda uygulanan aydınlatmaya ilişkin hususlar açıklanır.

5.4.1 İnşaatı devam eden ünitelerde alınan emniyet önlemleri

İnşaatı devam eden üniteler var ise burada alınan emniyet önlemleri ve farklı aşamalardaki üniteler arasındaki etkileşimden kaynaklanabilecek emniyet zafiyetlerini gidermeye yönelik önlemler belirtilir.

5.5 İç Tehdidi Azaltmaya Yönelik Önlemler

Tesis içinden gelebilecek tehditlere karşı alınan önlemler (iki-kışı kuralı, sürekli gözetim vb.) emniyet alanlarına göre dereceli yaklaşım esas alınarak belirtilir.

5.6. Nükleer Maddenin Taşınması

Nükleer maddelerin tesise gelmesi, tesis içinde taşınması ve tesisten çıkması durumlarında uygulanan prosedürler ve düzenlemeler ayrıntılarıyla açıklanır.

5.7 Fiziksel Koruma Sisteminin Test Edilmesi, Değerlendirilmesi ve Bakımı

Fiziksel koruma sisteminin test edilmesi, değerlendirilmesi ve bakımına ilişkin prosedürler ve süreçler tanımlanır.

Fiziksel koruma sisteminin etkinliğinin değerlendirilmesinde kullanılan test etme ve değerlendirme yöntem ve programları ile bu programların hangi sıklıkta uygulandığına ilişkin ayrıntılı bilgiler verilir. Fiziksel koruma sisteminin ekipmanlarının bakım ve kalibrasyonuna ilişkin hususlar açıklanır.

5.7.1 Telafi edici önlemler

Fiziksel koruma sisteminin bileşenlerinin herhangi bir nedenle işlevini yerine getirmemesi durumunda emniyet zafiyetine sebep olmaması amacıyla alınacak önlemler tanımlanır. Fiziksel koruma sisteminin ekipmanları için yedek güç sağlanmasına ilişkin bilgiler verilir.

6. MÜDAHALE

6.1 Organizasyon ve Sorumluluklar

Kötü niyetli eylemlere karşı etkili müdahale stratejisi sürdürmek amacıyla özel güvenlik görevlilerinin ve kolluk kuvvetlerinin müdahaleye yönelik organizasyonu ve sorumlulukları ayrıntılarıyla açıklanır. Bu kapsamda yetkilendirilen kişi ve kolluk kuvvetleri arasında, nükleer yakıtın sahaya gelmesinden sonraki yetkilendirme süreçlerine yönelik iş birliği protokollerine ilişkin bilgiler yer alır.

6.2 Saha İçi ve Dışı Emniyet Görevlileri

6.2.1 Özel güvenlik görevlileri

Özel güvenlik görevlilerinin sayıları, yerleri, sorumlulukları, silahları, teçhizatı, ulaşım araçları, vardiyaları ve devriyelerine ilişkin bilgiler verilir.

6.2.2 Kolluk kuvvetleri

Tesis sahası içinde bulunan veya tesis sahası dışında bulunup da emniyet olayı yaşanması durumunda müdahale sorumluluğu bulunan kolluk kuvvetlerinin kapasitesi ve emniyet olaylarına zamanında müdahale etme kabiliyetine ilişkin bilgiler verilir.

6.2.3 Merkezi alarm istasyonu personeli

MAİ'de ve yedek alarm istasyonunda çalışan personelin sayısı, görevleri, sorumlulukları ve vardiya programı açıklanır.

6.3 Emniyet Müdahale Planı

Yetkilendirilen kişinin emniyet olaylarına müdahale planı açıklanır.

Planda aşağıdaki hususlar yer alır:

- Planın uygulanmasından sorumlu kişilere ait güncel telefon ve faks numaraları ile e-posta adresleri
- Emniyet olayı yaşanması durumunda kolluk kuvvetleri ve tesisin özel güvenlik görevlileri arasındaki komuta sistemi ve buna ilişkin koordinasyonun nasıl sağlanacağı
- Tesis içinde veya dışında komuta ve kontrol merkezlerinin nerede bulunacağı
- Kolluk kuvvetleri ve tesisin özel güvenlik görevlileri arasında hangi iletişim olanaklarının mevcut olacağı

- Kötü niyetli eylem senaryolarına karşı kolluk kuvvetlerinin ve özel güvenlik görevlilerinin müdahale eylemlerini, sorumluluk alanlarını ve zaman çizelgelerini içeren müdahale prosedürleri
- Nükleer maddenin kaybolması veya çalınması durumunda söz konusu nükleer maddenin en kısa sürede bulunup yerine konulmasına ilişkin müdahale faaliyetleri
- Planın nasıl ve ne zaman gözden geçirilip tatbik edileceği

6.4 Artan Tehdit Koşullarında Müdahale

Artan tehdit koşullarında, emniyet prosedürlerinde ve emniyet müdahale planında uygulamaya konulacak olan ek önlemler açıklanır.

7. UYGULAMA PROSEDÜRLERİ

7.1 Uygulama Prosedürleri

Emniyete ilişkin uygulama prosedürleri listelenir. Bu listede, fiziksel koruma sistemi ile etkileşimde olan güvenlik sistemleri ve nükleer madde sayım ve kontrol sistemlerine ilişkin prosedürler de yer alır.

7.2 Nükleer Emniyet Planının Gözden Geçirilmesi, Değerlendirilmesi, Denetlenmesi ve Güncellenmesi

Nükleer emniyet planının güncelliğinin korunması amacıyla kullanılan prosedürler, gözden geçirme süreçleri ve iç denetimler hakkında ayrıntılı bilgiler verilir.

7.3 Bildirimler ve Raporlama Prosedürleri

Tehditler, emniyet olayları ve emniyete ilişkin diğer hususların tesis personeli tarafından bildirilmesine ve raporlanmasına ilişkin prosedürler sunulur. İlgili mevzuat uyarınca Kuruma yapılacak bildirim ve raporlamaya ilişkin prosedürler ayrıca verilir.

8. EKLER

Nükleer emniyet planına ilişkin gerekli görülen ekler sunulur.

9. REFERANSLAR

Plan içeriğinde atıf yapılan mevzuat, standart, kılavuz ve talimatlar planda belirtildiği biçim ve sırasıyla sistematik olarak listelenir.